

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra germanistiky

Bakalářská práce

**NĚMČINA PO ANGLIČTINĚ VE VÝUCE
CIZÍCH JAZYKŮ SE ZVLÁŠTNÍM
DŮRAZEM NA OBLAST SILNÝCH
SLOVES**

**(GERMAN AFTER ENGLISH AS A THIRD
LANGUAGE: THE PROCESS OF
IRREGULAR VERBS)**

Vypracoval: Lada Háková
Vedoucí práce: Mgr. Jana Kusová, Ph.D.

České Budějovice 2014

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Táboře dne 25. června 2014

Lada Háková

Poděkování

Chtěla bych poděkovat Mgr. Janě Kusové, Ph.D. za odborné vedení bakalářské práce, čas, trpělivost a ochotu, které mi věnovala při konzultacích. Velmi si cením jejich užitečných rad a korektur, díky kterým mohla být tato práce napsána.

ANOTACE

Tato práce se zabývá specifickou oblastí anglické a německé verbální flexe - konkrétně tvořením minulého času u morfologicky specifické skupiny silných sloves v němčině a angličtině, která vykazují určité shody, ale i tzv. faux amis (tedy zrádná slova).

Teoretická část se práce nejdříve zaměří na německé sloveso a tvoření minulého času, v další části se bude práce krátce soustředit na oblast silných (nepravidelných) sloves v obou zkoumaných jazycích a následně bude provedena jejich analýza a strukturování dle jejich podobnosti či odlišnosti (morfologické, lexikální a fonetické), dále také faux amis a supletivní paradigmata.

Ve vlastní empirické části bude zvoleno 10 sloves, která se v obou jazycích vyučují (nebo mohou vyučovat) na základní škole a k těmto slovesům budou vytvořeny různé didaktické materiály (cvičení, pracovní listy atd.), které bude možné využít k efektivní výuce německých silných sloves u dětí, které mají angličtinu jako první jazyk.

ABSTRACT

This bachelor work deals with the specific field of verbal flexion in English and German and thus with the formation of past tense at morphologically specific group of irregular verbs in German and English which show some similarity as well as “faux amis” (false friends).

The theoretical part is firstly focused on German verb and formation of past tense. In the next part the work is shortly focused on the field of irregular verbs in both languages that are researched and these verbs are analysed and sorted out according to their similarity or difference (morphological, lexical and phonetic.), faux amis, paradigms.

In the empirical part, 10 verbs are chosen that are taught in both languages or can be taught at primary school. Various didactical materials such as exercises, work sheets etc. are presented so that they can be used in effective teaching of irregular verbs and can be used for children who have English as the first language.

Obsah

1. Úvod	1
2. Slovesa v němčině	3
2.1 Pozice slovesa ve větě	4
2.2 Pomocná slovesa	5
2.2.1 Haben (mít).....	5
2.2.2 Sein (být)	6
2.2.3 Werden (stát se).....	7
2.3 Způsobová (modální) slovesa.....	7
2.4 Plnovýznamová slovesa.....	9
2.4.1 Minulý čas pravidelných sloves (slabých).....	10
2.4.1.1 Präteritum slabých sloves	10
2.4.1.2 Perfektum slabých sloves	10
2.4.2 Minulý čas silných sloves.....	12
2.4.3.1 Präteritum silných sloves.....	13
2.4.3.2 Perfektum silných sloves	13
2.4.3 Minulý čas nepravidelných sloves.....	14
3. Přehled nepravidelných sloves v němčině.....	16
4. Přehled nepravidelných sloves v angličtině.....	21
5. Supletivní tvary	26
6. Mnohojazyčnost a její význam.....	27
7. Příbuzenský vztah německého a anglického jazyka.....	28
8. Případová studie nepravidelných sloves v němčině a angličtině.....	29
8.1 Lexikální, morfologický a fonetický aspekt.....	30
8.2 Faux amis.....	31
8.3 Interaktivní cvičení	32
9. Závěr.....	33

10. Resumé	34
11. Seznam literatury	36
12. Přílohy	38

1. ÚVOD

Výuka cizích jazyků hraje stále důležitější roli v celoživotním vzdělávání jedince. Umět jeden cizí jazyk je už v dnešní době téměř samozřejmostí. Bez cizího jazyka se dnes člověk těžko obejde. Stačí, aby šel žádat o zaměstnání nebo jel na dovolenou do zahraničí. Při všech těchto činnostech umět ovládat alespoň jeden cizí jazyk je pro každého přínosem. Ještě o něco lépe jsou na tom ti, kteří kromě svého mateřského jazyka ovládají ne jeden, ale dva další cizí jazyky. Takoví jedinci mají bránu do světa otevřenou a mohou jít vstříc novým osobním či profesionálním zkušenostem, zážitkům či nacházet nové přátele v zahraničí.

Tématem této bakalářské práce je výuka dvou cizích jazyků, německého a anglického, na druhém stupni základní školy. Studium těchto dvou cizích jazyků je i zároveň součástí mého studia na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Vzhledem k tomu, že by právě výuka německého a anglického jazyka měla být mým budoucím povoláním, rozhodla jsem se zamyslet nad možnou kombinací a vzájemnou ovlivnitelností těchto jazyků.

Cílem mé práce je zaměřit se na obvyklé pořadí těchto cizích jazyků, ve kterém jsou osvojovány. To znamená, jakou roli hraje výuka německého jazyka vyučovaným po anglickém. Zda mohou díky zmíněnému pořadí těchto dvou jazyků vznikat problémy, ať už v oblasti gramatiky nebo fonetiky. Vycházím z běžného modelu současných základních škol, kdy se anglický jazyk vyučuje jako první jazyk od druhé třídy a druhý jazyk je vyučován povinně od sedmé třídy. Samozřejmě se však může dítě setkat s německým jazykem mnohem dříve, kdy navštěvuje různé jazykové kurzy v rámci školy nebo si rodič může zvolit individuální cestu, jak lze rozvíjet jeho dítě po jazykové stránce. Díky těmto kurzům se mohou děti dostat do kontaktu s německým jazykem poměrně brzy a vytvořit si tak ideální základy, na kterých lze stavět.

Ve své práci se konkrétně zaměřuji na problematiku silných sloves. Jaké problémy mohou nastat při osvojování německého jazyka jako druhého jazyka, tedy po anglickém.

V teoretické části budou charakterizována anglická a německá slovesa. Oblast zkoumání bude soustředěna především na problematiku silných sloves. V obou zkoumaných jazycích bude provedena jejich analýza a možná systematizace do různých skupin. Další tématem, kterým se tato práce zabývá, je mnohojazyčnost a její význam v dnešní společnosti.

V empirické části si zvolím určitý počet nepravidelných sloves, která jsou v obou jazycích vyučována na základních školách. K těmto slovesům vytvořím různé didaktické materiály, které

mohou být využity při výuce německých silných sloves u dětí, které mají angličtinu jako první jazyk.

2. SLOVESA V NĚMČINĚ

Die Dudengrammatik (2009, s. 440) tvrdí, že každé německé sloveso se skládá z tzv. „*Verbstamm*“ (slovesný kmen) a koncovky *-(e)n* např. „*lachen, rudern, rufen, singen*“. Právě koncovka *-(e)n* se při časování slovesa mění a vyjadřuje osobu, číslo (singulár nebo plurál) a slovesný čas.

Následující tabulka č. 1 znázorňuje koncovky singuláru a plurálu silného a slabého slovesa v přítomném čase. V kapitole 2.3 vysvětlují rozdíl mezi silnými (nepravidelnými) a slabými (pravidelnými) slovesy a věnují se způsobu tvoření jejich minulého času, jelikož moje bakalářská práce je zaměřena především na minulý čas již zmiňovaných nepravidelných (silných) sloves.

Tab. č. 1: Časování silného a slabého slovesa v přítomném čase

číslo	osoba	slabé sloveso <i>lachen</i> (smát se) a <i>reden</i> (mluvit)		silné sloveso <i>fahren</i> (jet) a <i>reiten</i> (jet na koni)		koncovka
singulár	1. ich (já)	<i>lach-e</i> (směji se)	<i>red-e</i> (mluvím)	<i>fähr-e</i> (jedu)	<i>reit-e</i> (jezdím)	-e
	2. du (ty)	<i>lach-st</i> (směješ se)	<i>red-est</i> (mluviš)	<i>fähr-st</i> (jedeš)	<i>reit-est</i> (jezdíš)	-(e)st
	3. er (on)	<i>lach-t</i> (směje se)	<i>red-et</i> (mluví)	<i>fähr-t</i> (jede)	<i>reit-et</i> (jezdí)	-(e)t
plurál	1. wir (my)	<i>lach-en</i> (smějeme se)	<i>red-en</i> (mluvíme)	<i>fähr-en</i> (jedeme)	<i>reit-en</i> (jezdíme)	-en
	2. ihr (vy)	<i>lach-t</i> (smějete se)	<i>red-et</i> (mluvíte)	<i>fähr-t</i> (jedete)	<i>reit-et</i> (jezdíte)	-(e)t
	3. Sie/sie (oni)	<i>lach-en</i> (smějí se)	<i>red-en</i> (mluví)	<i>fähr-en</i> (jedou)	<i>reit-en</i> (jezdí)	-en

(Die Dudengrammatik, 2009, s. 434)

Mezi další silná slovesa patří např. *essen* (*jíst*), *geben* (*dát*) nebo *sprechen* (*mluvit*). V těchto příkladech se jedná o tzv. *e-i - Wechsel*, tedy změnu kmenové samohlásky z *e* na *i*. První osoba má tvar: *ich esse, gebe, spreche* a druhá osoba má tvar *du isst, gibst, sprichst*. Ve třetí osobě to vypadá následovně: *er/sie/es isst, gibt, spricht*. V plurálu ke změně kmenové samohlásky nedochází ani v jedné osobě, to znamená, že první a třetí osoba má tvar: *wir/ Sie essen, geben, sprechen*. Ve druhé osobě se přidává ke kmeni slovesa pouze koncovka *-t*, např. *ihr esst, gebt* nebo *sprecht*.

Die Dudengrammatik (2009, s. 434) upozorňuje, že u sloves, u kterých se mění při konjugaci kmenová souhláska, lze rozlišit, zda se jedná o třetí osobu singuláru nebo o druhou osobu plurálu a doslova říká:

„Bei Verben mit Vokalalternation kann dagegen schon Stammvokal zur Auflösung solcher Mehrdeutigkeiten beitragen, wie bei fahren oder geben: fährt oder gibt kann nur 3. Pers. Sg., fährt oder gebt nur 2. Pers. Pl. sein.“ (Die Dudengrammatik, 2009, s. 434)

Jinak je tomu u slabých sloves, kde se nedá v těchto případech rozlišit, zda se jedná o třetí osobu singuláru nebo o druhou osobu plurálu, např. *er/ihr lacht (on/vy se smějete)*.

2.1 Pozice slovesa ve větě

Je rozdíl ve slovosledu v přítomném a minulém čase.

V přítomném čase sloveso může stát ve větě na prvním nebo na druhém místě. Pokud se jedná o oznamovací větu bez předsunutého větného členu, stojí sloveso na druhém místě např. *Sie trinkt ihren Tee. (Pije svůj čaj)*.

Pokud tvoříme větu tázací, musíme rozlišovat, zda se jedná o otázku zjišťovací nebo doplňovací. V otázkách doplňovacích je sloveso opět na druhém místě a předchází mu tázací zájmeno, eventuálně může být podle Mluvnice současné němčiny (2004, s. 258) tázací výraz doplněný ještě „*substantivem, adjektivem nebo adverbium*“ např. „*Mit welchem Zug kommt er*“ (Kterým vlakem přijede?) nebo „*Wie alt ist sie?*“ (Kolik je jí let?). V případě otázek zjišťovacích se přesouvá sloveso na první místo např. *Schläfst du schon? (Spíš již?)*.

Jiné místo ve větě zaujímá sloveso, pokud se jedná o vedlejší větu. V tom případě se sloveso přesouvá na konec věty. Mluvnice současné němčiny (2004, s. 261) uvádí, že se jedná o „*věty vedlejší uvozené spojkou nebo relativem*“ např. *Ich bin nicht zu Hause, weil ich in der Schule bin. (Nejsem doma, protože jsem ve škole). Das ist der Mann, den ich kenne. (To je ten muž, kterého znám).* Pokud se jedná o věty přací a zvolací, stojí sloveso také až na posledním místě např. *Wenn ich mehr Geld hätte! (Jen kdybych měl/a víc peněz!).*

V minulém čase se musí rozlišovat, zda se jedná o préteritum nebo perfektum, přestože se v obou případech jedná o minulý čas se stejným časovým významem, pozice slovesa je v těchto případech vzhledem k odlišnému tvaru slovesa realizace přísudku odlišná. V případě préterita platí, že sloveso stojí ve větě na druhém nebo prvním místě, viz pozice slovesa v přítomném

čase. Pokud se jedná o perfektnum, musíme rozlišovat funkce plnovýznamového a pomocného slovesa, tomuto rozdílu se bude věnovat kapitola 2.2 Pomocná slovesa.

Slovesa se obecně dělí na pravidelná (slabá) a nepravidelná (silná). Existuje i další způsob dělení podle Moderní gramatiky němčiny (2002, s. 75), která rozlišuje slovesa podle funkčního hlediska na pomocná, způsobová a významová. Praktická mluvnice němčiny (2005, s. 100), tento způsob rozdělení sloves sdílí a navíc dodává, že dalším způsobem, jak dělit slovesa, je podle časování na pravidelná, nepravidelná a silná, viz kapitola 2.3 Způsobová (modální) slovesa v této bakalářské práci.

Tato bakalářská práce je zaměřena především na minulý čas, kdy němčina tvoří dva tvary, které mohou, ale nemusí být významově zcela shodné. Velmi zjednodušeně je doporučováno užití préterita v psané formě a perfekta především ve formě mluvené.

2.2 Pomocná slovesa

Mezi pomocná slovesa patří *sein*, *werden*, *haben*. Tato tři slovesa se označují jako pomocná proto, že mohou mít ve větě nejen významovou, ale i gramatickou funkci. *Haben* a *sein* pomáhají společně s přičestím minulým plnovýznamového slovesa vytvořit tvary perfekta. Pomocné sloveso stojí v určitém tvaru na místě, kde v přítomném čase stojí sloveso plnovýznamové.

2.2.1 Haben (mít)

Sloveso *haben* má funkci plnovýznamového nebo pomocného slovesa. V případě, že sloveso *haben* stojí ve větě samostatně, je jeho význam *mít/vlastnit*. Samotné *haben* pak má tvary minulého času, jak lze vidět v tabulce č. 2. Pokud stojí sloveso *haben* ve větě ještě s dalším plnovýznamovým slovesem, jeho funkce je pouze gramatická a pomáhá u většiny sloves vytvořit tvar perfekta. V následující tabulce č. 2 je uveden příklad slovesa *haben* ve funkci jak plnovýznamového, tak pomocného slovesa s plnovýznamovým slovesem.

Tab. č. 2: Sloveso haben ve funkci plnovýznamového nebo pomocného slovesa

plnovýznamové sloveso	1. Ich	habe	ein	Auto.	
	2. Ich	hatte	ein	Auto.	
	3. Ich	habe	ein	Auto	gehabt.
pomocné sloveso	4. Ich	habe	ein	Auto	bekommen.
	5. Ich	hatte	ein	Auto	bekommen

Pokud stojí sloveso *haben* jako plnovýznamové sloveso, tedy na druhém místě, význam první věty v tabulce č. 2 je: *Mám nějaké auto.*, význam druhé a třetí věty je: *Měl jsem nějaké auto.*, tzn., že se jedná o minulost.

V případě, že sloveso *haben* slouží jako pomocné sloveso, překlad 4. a 5. věty je: *Dostal jsem nějaké auto.*

2.2.2 Sein (být)

Sloveso *sein* znamená z pohledu plnovýznamového slovesa *být* a jako pomocné sloveso se používá ve spojení s plnovýznamovými slovesy, které vyjadřují pohyb - *gehen (jít)*, *laufen (běžet)*, *springen (skákat)*, *reisen (cestovat)*, *starten (startovat)*, *laden (naložit)*, anebo změnu stavu - *sterben (zemřít)*, *einschlafen (usnout)*. V následující tabulce je ukázáno sloveso *sein* ve funkci plnovýznamového slovesa. Význam první věty v tabulce č. 3 je: *Jsem doma.* Ve druhé větě je uvedeno sloveso *sein* jako pomocné sloveso, které pomáhá tvořit tvar perfekta. Stejně tak jako u pomocného slovesa *haben*, nese hlavní význam ve druhé větě přičestí minulé „*gegangen*“, které je utvořeno z nepravidelného slovesa *gehen (jít)*. Význam druhé věty tedy je: *Šel jsem domů.*

Tab. č. 3: Sloveso sein ve funkci plnovýznamového nebo pomocného slovesa

plnovýznamové sloveso	1. Ich	bin	zu	Hause.	
	2. Ich	war	zu	Hause.	
	3. Ich	bin	zu	Hause	gewesen.
pomocné sloveso	4. Ich	bin	nach	Hause	gegangen.
	5. Ich	war	nach	Hause	gegangen.

Sloveso *sein* se vyskytuje jako pomocné sloveso dokonce i u pravidelných sloves jako např. *reisen* (cestovat), *wandern* (cestovat pěšky), *passieren* (přihodit se).

Existují i výjimky, kdy dané sloveso nemusí být pohybové nebo vyjadřovat změnu stavu a i přesto tvoří perfektum se *sein*. Mezi takováto slovesa patří např. sloveso *bleiben* (zůstat) a *sein* (být).

U některých sloves jako např. *schwimmen* (plavat); *fahren* (jet); *fliegen* (letět), u těchto sloves se může použít jak pomocné sloveso *haben*, tak i *sein*, přičemž se však modifikuje význam těchto sloves. Např. u slovesa *schwimmen* - *plavat bez cíle* - použijí sloveso *haben*, *plavat ke konkrétnímu cíli* - použijí sloveso *sein*. *Ich habe im Swimmingpool geschwommen.* (Plavala jsem v bazénu.) x *Ich bin zu der Insel geschwommen.* (Plavala jsem na ostrov).

2.2.3 Werden (stát se)

Také sloveso *werden* má funkci významovou i gramatickou. V plném významu znamená sloveso *werden* - *stát se* (profese) či vyjadřuje ve spojení s přídavným jménem změnu stavu. Tvary minulého času *werden* tedy jsou: *ich wurde; ich bin geworden*.

Pomocné sloveso *werden* ve své gramatické funkci pomáhá vytvořit tvary budoucího času a trpného rodu, což ovšem není tématem této bakalářské práce.

2.3 Způsobová (modální) slovesa

Praktická mluvnice němčiny (2005, s. 252) říká:

„Způsobová (modální) slovesa označují způsob, jak probíhá děj vyjádřený slovesem na nich závislým“ a „vyjadřují zejména vztah, který má k tomuto ději podmět, např. Ich will, muss schreiben. (Chci, musím psát.)“

Stejně tak jako pomocná slovesa, mohou i způsobová slovesa vystupovat buď samostatně, tedy jako plnovýznamová, např. *Sie kann das Lied nicht auswendig.* (Neumí tuto píseň nazpaměť) nebo jako pomocná společně s plnovýznamovým slovesem, např. *Sie kann schwimmen.* (Umí plavat).

Mezi způsobová slovesa patří slovesa *dürfen* (smět), *können* (moci, umět), *müssen* (muset), *mögen* (mít rád), *sollen* (mít povinnost), *wollen* (chtít). Praktická mluvnice němčiny (2005,

s. 100) do této skupiny řadí ještě sloveso *wissen* (věděť), které se chová stejně jako slovesa způsobová, ale do skupiny modálních sloves toto sloveso nepatří, což potvrzuje i Moderní gramatika němčiny (2002, s. 75) a Dreyer, Schmitt (2009, s. 44).

Tab. č. 4: Způsobová slovesa

infinitív v překladu	přítomný čas	préteritum	příčestí minulé
muset	müssen	musste	hat gemusst
smět	dürfen	durfte	hat gedurft
moci, umět	können	konnte	hat gekonnt
mít rád	mögen	mochte	hat gemocht
chtít	wollen	wollte	hat gewollt
mít povinnost	sollen	sollte	hat gesollt
vědět	wissen	wusste	hat gewusst

Z tab. č. 4 vyplývá, že préteritum se u způsobových sloves tvoří způsobem, který je podobný tzv. smíšeným slovesům (viz tab.). Způsobová slovesa jsou známa také jako tzv. „Präterito-Präsentien, d. h. Präsens durch Präteritum“ (Sprachgeschichte, 2012, s. 69).

Na rozdíl od smíšených sloves ale u způsobových sloves nedochází ke změně kmenové samohlásky, nýbrž pouze odpadá přehláska např. *dürfen*-> *er durfte* (směl). Stejně jako smíšená slovesa přibírají i způsobová slovesa koncovku **-te** a první a třetí osoba jednotného a množného čísla zůstává stejná, např. *ich/er konnte* nebo *wir/ sie /Sie konnten*.

Perfektum se u způsobových sloves tvoří vždy s pomocným slovesem *haben* např. *Ich habe gekonnt*, běžněji se ale užívá *ich konnte*, tedy tvar préterita, který je typický nejen pro způsobová slovesa, ale i pro pomocná slovesa (*haben, sein, werden*), jak uvádí Knaurs Grammatik der deutschen Sprache (1992, s. 86). Místo *Ich bin zu Hause gewesen*, se častěji používá *Ich war zu Hause*. (Byl jsem doma).

Pokud stojí způsobové sloveso v perfektu a obsahuje ještě další plnovýznamové sloveso, stojí vedle sebe na konci věty dva infinitivy. Benešová (1996, s. 31) říká, že: „modální sloveso tvoří s infinitivem významového slovesa vazbu dvou infinitivů, přičemž modální sloveso stojí vždy na konci věty“. Např. věta: *Musel jsem to říct.*, se překládá následovně: *Ich habe es sagen müssen*. Benešová (1996, s. 32) dále dodává, že „kromě modálních sloves tvoří vazbu dvou infinitivů ještě

slovesa: *sehen* (vidět), *hören* (poslouchat), *fühlen* (cítit), *brauchen* (potřebovat) a *lassen* (nechat).“

V případě vedlejší věty a vazby dvou infinitivů nestojí pomocné sloveso na konci věty, jako je tomu běžně u perfekta např. *Ich war nicht zu Hause, weil ich mit meiner Freundin ins Schwimmbad gegangen bin.* (Nebyla jsem doma, protože jsem šla s mojí kamarádkou do bazénu). Pomocné sloveso se při tvoření perfekta u modálních sloves s dalším významovým slovesem přesouvá před oba infinitivy např. *Ich war nicht zu Hause, weil ich mit meiner Freundin ins Schwimmbad habe gehen müssen.* (Nebyla jsem doma, protože jsem musela jít s mojí kamarádkou do bazénu).

2.4 Plnovýznamová slovesa

Die Dudengrammatik (2009, s. 389) označuje plnovýznamová slovesa jako tzv. „*Vollverben* (*Hauptverben*)“, o kterých charakterizuje následně:

„Vollverben bezeichnen Typen von Handlungen oder Geschehen im weitesten Sinne. Das können dynamische Aktivitäten oder Prozesse sein, seltener statische Relationen oder Zustände sein.“

Dalším znakem plnovýznamových sloves je podle Die Dudengrammatik (2009, s. 389) jejich schopnost tvořit samostatně predikát: „*ein Vollverb kann in finiter Form als einfaches Prädikat im Satz dienen*“, např. *Ich arbeite zu Hause.* (Pracuji doma).

Posledním znakem plnovýznamových sloves je podle Die Dudengrammatik (2009, s. 389) skutečnost, že „*Vollverben haben eine syntaktisch-semantische Valenz, die mit ihrer Bedeutung eng zusammenhängt.*“

Do skupiny plnovýznamových sloves patří většina sloves, např. *arbeiten* (pracovat), *machen* (dělat), *schlafen* (spát), *telefonieren* (telefonovat), *sprechen* (mluvit), *sagen* (říkat), *singen* (zpívat), *schwimmen* (plavat).

Na základě způsobu časování se tato slovesa dělí na *regelmäßig* (slabá) a *unregelmäßig* (silná). Praktická mluvnice němčiny (2005, s. 100) nicméně dodává, že lze najít přesnější způsob, jak významová slovesa dělit. Ta na rozdíl od všeobecně známého způsobu dělení rozlišuje rozdíl mezi pojmem *unregelmäßig* slovesa a pojmem *siln* slovesa. To znamená, že dělí slovesa na tři hlavní skupiny: 1. slabá (pravidelná), 2. silná, 3. nepravidelná. Tento způsob dělení významových sloves je uveden i v následující podkapitole.

2.4.1 Minulý čas pravidelných sloves (slabých)

Tato slovesa jsou nazývána pravidelnými slovesy proto, že se tvary minulých časů tvoří podle jednotně stejných gramatických pravidel. Nedochozí tedy ke změně kmenové samohlásky, jako je tomu u silných a nepravidelných sloves. Minulý čas se u pravidelných sloves tvoří následovně.

2.4.1.1 Präteritum slabých sloves

Präteritum se tvoří přidáním koncovky **-te** ke kmeni slovesa např. *lachen - smát se* → *erlachte-smál se*. Pokud sloveso končí na **-d, -t, -n, -m**, vkládá se před koncovku **-te** ještě **-e** např. *er arbeitete – pracoval*. Bez této vložené samohlásky by některá slovesa nešla vyslovit, například „*reden, arbeiten, zeichnen, atmen*“ (Praktická mluvnice němčiny, 2005, s. 111)

Tab. č. 5: Tvoření präterita slabých sloves

číslo	osoba	lachen (smát se)	reden (mluvit)	koncovka
singulár	1. ich (já)	lach- te (smála se)	red- ete (mluvila jsem)	-(e) te
	2. du (ty)	lach- test (smál ses)	red- etest (mluvíš)	-(e) test
	3. er (on)	lach- te (smál se)	red- ete (mluví)	-(e) te
plurál	1. wir (my)	lach- ten (smáli jsme se)	red- eten (mluvíme)	-(e) ten
	2. ihr (vy)	lach- tet (smáli jste se)	red- etet (mluvíte)	-(e) tet
	3. Sie/sie (oni)	lach- ten (smáli se)	red- eten (mluvíme)	-(e) ten

Tímto způsobem se tvoří präteritum u pravidelných sloves, přičemž každá osoba má jiný tvar koncovky s výjimkou první a třetí osoby singuláru a plurálu.

2.4.1.2 Perfektum slabých sloves

Perfektum je tvořeno pomocným slovesem *haben* nebo *sein* v příslušné osobě a přičestí minulého významových sloves, které se nachází vždy na konci věty. Pomocné sloveso *sein* se používá u pravidelných sloves jen výjimečně např. u *wandern, reisen, passieren*. U většiny pravidelných sloves se perfektum tvoří pomocí *haben*, např. *Ich habe die Hausaufgabe gemacht*. (Dělal jsem domácí úkol). Přičestí minulé stojí na konci věty a tvoří pomocí předpony **ge-**

a koncovky **-(e)t**, která se přidává za slovesný kmen např. „*gelacht, geredet, geatmet*“. (Die Dudengrammatik, 2009, s. 440)

haben + ge.....(e)t

sein + ge.....(e)t

Obdobně jako je tomu u tvoření préterita, si i tvoření perfekta žádá ještě tzv. vkladné **-e-**, jestliže sloveso končí na souhlásku **-d; -t; -n; -m**, příklad takových sloves je uveden v kapitole 2.3.1. Toto vložení je nutné z fonetických důvodů, neboť takovéto slovesné tvary by vůbec nebylo možné vyslovit nebo by to bylo velmi složité. Jako příklad poslouží sloveso *arbeiten*. Ať už tvoříme perfektum nebo préteritum, v obou případech se mezi kmenovou souhlásku **-t** a koncovku musí vložit ještě **-e-**. V perfektu to vypadá následovně: *Ich habe im Garten gearbeitet*. (Pracovala jsem na zahradě).

Předpona **ge-** se nepoužívá:

- u sloves cizího původu končících v infinitivu na **-ieren** např. *kontrollieren* (kontrolovat), *studieren* (studovat), *informieren* (informovat)
- u sloves s neodlučitelnou předponou **be-, emp-, ent-, er-, ge-, ver-, zer-** např. *besuchen* (navštívit), *erwarten* (očekávat, čekat)

U sloves s odlučitelnou předponou se vkládá **ge-** mezi předponu a sloveso např. **einkaufen** (nakupovat), **vorbereiten** (připravit, přichystat)

V tabulce č. 6 jsou uvedeny příklady vět se slovesy, které názorně ukazují tvoření perfekta ve všech případech, které zde byly zmíněny.

Tab. č. 6: Slovesa netvořící perfektum s předponou ge-

studieren (studovat)	Ich	habe	an	der	Universität	studiert.
besuchen (navštívit)	Ich	habe	gestern	meine	Oma	besucht.
einkaufen (nakupovat)	Ich	habe	heute	im	Geschäft	eingekauft

Všechny tři věty v tabulce č. 6 jsou uvedeny v minulém čase, ve tvaru perfekta. První věta znamená v překladu: *Studoval jsem na univerzitě* a ukazuje případ, kdy sloveso končí na koncovku **-ieren**, a proto se nepřidává předpona **ge-** k vytvoření přičestí minulého. Ve druhé větě

se jedná o sloveso s tzv. neodlučitelnou předponou, platí zde stejné pravidlo jako v předchozím příkladu. Význam věty je: *Včera jsem navštívila svoji babičku*. Poslední věta znamená: *Dnes jsem nakupovala v obchodě*. Plnovýznamové sloveso se skládá z odlučitelné předpony **-ein-**, vložené předpony **ge-** mezi odlučitelnou předponu a kmen slovesa.

2.4.2 Minulý čas silných sloves

Stejně jako pravidelná slovesa mají i silná slovesa dvě možnosti, jak vyjádřit minulý čas. Na rozdíl od pravidelných sloves ale nelze vymezit jednoznačné pravidlo, jakým způsobem lze u silných sloves utvořit tvar participia perfekta, jelikož u nich dochází k nepravidelné změně kmenové samohlásky, a sice jak v préteritu, tak i v perfektu.

Sprachgeschichte (2012, s. 78) poukazuje na následující skutečnost: *„Die starken Verben sind ursprünglich primäre, d. h. nicht abgeleitete Verben.“* Na rozdíl od slabých sloves, která jsou považována za *„sekundäre d.h. abgeleitete Verben“*.

Silná slovesa jsou označována tímto termínem proto, že jejich préteritum se tvoří pravidelně pomocí změny kmenové samohlásky (tzv. „Ablaut“) a nepotřebují k tvoření préterita žádné afixy, jako je tomu u slabých sloves, která jsou z morfologického hlediska označována jako *„schwache“* (slabá), jelikož potřebují k jejich realizaci tzv. vlastní flektivní morfém (tzv. „Tempusmorphem“), např. *kauf-en - kauf-te, kauf-te-st*. (Sprachgeschichte, 2012, s. 67)

Abychom věděli, jak správně utvořit u těchto sloves minulý čas, musíme se jako nerodilí mluvčí naučit tvary těchto sloves nazpaměť. V následující tabulce č. 7 je uvedeno několik příkladů silných slovesa jejich tvary préterita a perfekta.

Tab. č. 7: Silná slovesa a jejich tvary

infinitiv v překladu	přítomný čas	préteritum	perfektum
spát	schlafen	schlie ^f	hat geschlafen
najít	finden	fand	hat gefunden
pít	trinken	trank	hat getrunken
přijít	kommen	kam	ist gekommen

2.4.3.1 Präteritum silných sloves

Jak uvádí Dreyer, Schmitt (2009, s. 39), je **präteritum** silných sloves tvořeno změnou kmenové samohlásky, např. „*finden*-> *fand*; *trinken* ->*trank*. Kmenová samohláska se většinou mění i u přičestí minulého např. „*finden*-> *gefunden*; *trinken* ->*getrunken*“. První a třetí osoba jednotného a množného čísla zůstává bez koncovky, např. *ich/er kam*, *wir/sie/Sie kamen*. Dreyer, Schmitt (2009, s. 39) doslova dodávají: „*in der 1. und 3. Person haben die starken Verben keine Endung*“.

Tab. č. 8: Tvoření präterita silných sloves ve všech osobách

číslo	osoba	německý ekvivalent	český ekvivalent	koncovka
singulár	1. ich (já)	schlief	já jsem spal	žádná
	2. du (ty)	schliefst	ty jsi spal	-st
	3. er, sie, es (on, ona, ono)	schlief	spal, spala, spalo	žádná
plurál	1. wir (my)	schliefen	my jsme spali	-en
	2. ihr (vy)	schlieft	vy jste spali	-t
	3. Sie/sie (oni/ ony)	schliefen	oni spali, ony spaly	-en

2.4.3.2 Perfektum silných sloves

Perfektum silných sloves se tvoří z pomocného slovesa *haben* nebo *sein*, k němuž je připojeno přičestí minulé, které se musí jedinec naučit stejně tak jako tvar präterita viz tab. č. 9.

Tab. č. 9: Tvoření perfekta s pomocným slovesem haben

číslo	osoba	pomocné sloveso haben	přičestí minulé	český ekvivalent
singulár	1. ich (já)	habe	geschlafen	já jsem spal
	2. du (ty)	hast	geschlafen	ty jsi spal
	3. er, sie, es (on, ona, ono)	hat	geschlafen	spal, spala, spalo
plurál	1. wir (my)	haben	geschlafen	my jsme spali
	2. ihr (vy)	habt	geschlafen	vy jste spali
	3. Sie/sie (oni/ ony)	haben	geschlafen	oni spali, ony spaly

Tab. č. 10: Tvoření perfekta s pomocným slovesem sein

číslo	osoba	pomocné sloveso sein	příčestí minulé	český ekvivalent
singulár	1. ich (já)	bin	gefahren	já jsem jel
	2. du (ty)	bist	gefahren	ty jsi jel
	3. er, sie, es (on, ona, ono)	ist	gefahren	jel, jela, jelo
plurál	1. wir (my)	sind	gefahren	my jsme jeli
	2. ihr (vy)	seid	gefahren	vy jste jeli
	3. Sie/sie (oni/ ony)	sind	gefahren	oni jeli, ony jely

Při tvoření perfekta silných sloves je nutné umět vyčasovat pomocné sloveso *haben* nebo *sein* a následně poté k němu připojit příčestí minulé. Což vyplývá i z předchozích tabulek č. 9 a 10.

2.4.3 Minulý čas nepravidelných sloves

Praktická mluvnice němčiny (2005, s. 101) uvádí, že mezi nepravidelná slovesa patří *pomocná slovesa* (viz kap. 2.1), *způsobová slovesa* (viz kap. 2.3), „smíšená slovesa“ a dále konkrétně slovesa *gehen* (jít), *stehen* (stát), *tun* (činit se).

Mezi tzv. **smíšená slovesa** patří slovesa, u nichž se mění kmenová samohláska v *a*, ale současně přebírají koncovky pravidelných sloves v préteritu *-te* a v příčestí minulém *-t* jako slovesa slabá. K těmto slovesům patří např. *brennen* (hořet), *kennen* (znát), *nennen* (jmenovat), *rennen* (pádit), *senden* (poslat), *wenden* (obrátit), *bringen* (přinést) a *denken* (myslit).

Tab. č. 11: Smíšená slovesa

infinitiv v překladu	přítomný čas	préteritum	příčestí minulé
hořet	brennen	brannte	gebrannt
znát	kennen	kannte	gekant
jmenovat	nennen	nannte	genannt
pádit	rennen	rannte	(ist) gerannt
posílat vysílat (rozhlasem)	senden	sandte (sendete) sendete	gesandt (gesendet) gesendet
obrátit se určitým směrem obrátit (pečení, seno)	wenden	wandte (wendete) wendete	gewandt (gewendet) gewendet
přinést	bringen	brachte	gebracht
myslit	denken	dachte	gedacht

(Praktická mluvnice němčiny, 2005, s. 115)

3. PŘEHLED NEPRAVIDELNÝCH SLOVES V NĚMČINĚ

Existuje však jakási pomůcka, která umožňuje urychlit proces učení silných sloves. Jedná se o dělení do skupin podle změny kmenové samohlásky. Die Dudengrammatik (2009, s. 456) rozlišuje tzv. „Ablautmuster“, a sice:

- a) ei - i - i / ei - ie - ie
(beißen - biss - gebissen / bleiben - blieb - geblieben)
- b) ie - o - o
(fließen - floss - geflossen / biegen - bog - gebogen)
- c) e - o - o
(quellen - quoll - gequollen / heben - hob / gehoben)
- d) i - a - u
(finden - fand - gefunden)
- e) i - a - o
(schwimmen - schwamm - geschwommen)
- f) e - a - o
(sterben - starb - gestorben / treffen - traf - getroffen / stehlen - stahl - gestohlen / nehmen - nahm - genommen)
- g) a - ie - a
(lassen - ließ - gelassen / schlafen - schlief - geschlafen)
- h) a - u - a
(wachsen - wuchs - gewaschen / fahren - fuhr - gefahren)
- i) e - a - e
(messen - maß - gemessen / geben / gab - gegeben)

(Die Dudengrammatik, 2009, s. 456 - 457)

Podobný způsob dělení silných sloves na základě změny kmenové samohlásky uvádí i Praktická mluvnice němčiny (2005, s. 144), která rozlišuje 8 tříd silných sloves:

1. ei - i(e) - i(e)
2. ie - o - o
3. a - i/u - a

4. i - a - o/u
5. e - a - e,
6. e - a - o
7. e/ä/ö/ü - o - o
8. a/o/u - i(e) - a/o/u
9. nedají se zařadit do skupiny

Tab. č. 12: Změna kmenové souhlásky: ei - i(e) - i(e)

	infinitiv v překladu	přítomný čas	préteritum	příčestí minulé
s dlouhým <u>i</u> v préteritu a perfektu	psát	schreiben	schrieb	hat geschrieben
	stoupat	steigen	stieg	ist gestiegen
s krátkým <u>i</u> v préteritu a perfektu	sáhnout, uchopit	greifen	griff	hat gegriffen
	pískat	pfeifen	piff	hat gepfiffen

(Praktická mluvnice němčiny, 2005, s. 144)

Tab. č. 13: Změna kmenové souhlásky: ie - o - o

	infinitiv v překladu	přítomný čas	préteritum	příčestí minulé
s dlouhým <u>o</u> v préteritu a perfektu	táhnout	ziehen	zog	hat gezogen
	letět	fliegen	flog	ist geflogen
s krátkým <u>o</u> v préteritu a perfektu	téci	fließen	floss	ist geflossen
	střílet	schießen	schoss	hat geschossen

(Praktická mluvnice němčiny, 2005, s. 144)

Tab. č. 14: Změna kmenové souhlásky: a - i - a

	infinitiv v překladu	přítomný čas	préteritum	příčestí minulé
s dlouhým <u>i</u> v préteritu a perfektu	péci	braten	briet	hat gebraten
	ocitnout se	geraten	geriet	ist geraten
s krátkým <u>i</u> v préteritu a perfektu	přijmout	empfangen	empfi <u>ng</u>	hat empfangen
	chytit	fangen	f <u>ing</u>	hat gefangen

(Praktická mluvnice němčiny, 2005, s. 145)

Tab. č. 15: Změna kmenové souhlásky: a - u - a

	infinitiv v překladu	přítomný čas	préteritum	příčestí minulé
s dlouhým <u>u</u> v préteritu a perfektu	jet	fahren	fuhr	ist gefahren
	nést	tragen	trug	hat getragen
s krátkým <u>u</u> v préteritu a v perfektu	tvořit	schaffen	schuf	hat geschaffen
	mýt, prát	waschen	wusch	hat gewaschen

(Praktická mluvnice němčiny, 2005, s. 145)

Tab. č. 16: Změna kmenové souhlásky: i - a - u

infinitiv v překladu	přítomný čas	préteritum	perfektum
najít	f <u>in</u> den	fand	hat gef <u>un</u> den
zpívat	s <u>in</u> gen	sang	hat ges <u>un</u> gen
pít	tr <u>in</u> ken	trank	hat getr <u>un</u> ken

(Praktická mluvnice němčiny, 2005, s. 145)

Tab. č. 17: Změna kmenové souhlásky: *i - a - o* -

infinitiv v překladu	přítomný čas	préteritum	perfektum
začít	beginnen	begann	hat begonnen
získat, vyhrát, těžít	gewinnen	gewann	hat gewonnen
plavat	schwimmen	schwamm	ist/hat geschwommen

(Praktická mluvnice němčiny, 2005, s. 145)

Tab. č. 18: Změna kmenové souhlásky: *e - a - e*

	infinitiv v překladu	přítomný čas	préteritum	příčestí minulé
s krátkým <u>e</u> v přítomném a perfektu	jíst	essen	aß	hat gegessen
	měřit	messen	maß	hat gemessen
s dlouhým <u>e</u> v přítomném a v perfektu	dát	geben	gab	hat gegeben
	číst	lesen	las	hat gelesen

(Praktická mluvnice němčiny, 2005, s. 146)

Tab. č. 19: Změna kmenové souhlásky: *e - a - o*

	infinitiv v překladu	přítomný čas	préteritum	příčestí minulé
s dlouhým <u>a</u> v přítomném a v perfektu	vzít	nehmen	nahm	hat genommen
	mluvit	sprechen	sprach	hat gesprochen
s krátkým <u>a</u> v přítomném a v perfektu	platit	gelten	galt	hat gegolten
	zemřít	sterben	starb	ist gestorben
e:-a:-o:	poroučet	befehlen	befahl	hat befohlen
	krást	stehlen	stahl	hat gestohlen

(Praktická mluvnice němčiny, 2005, s. 146)

Tab. č. 20: Změna kmenové souhlásky: e/ä/ö/ü - o - o

	infinitiv v překladu	přítomný čas	präteritum	příčestí minulé
e - o: -o:	přimět	bewegen	bewog	hat bewogen
ä - o: -o:	kvasit	gären	gor	hat/ist gegoren
ö - o: - o:	přísahat	schwören	schwor	hat geschworen
ü - o: -o:	lhát	lügen	log	hat gelogen

(Praktická mluvnice němčiny, 2005, s. 146)

Tab. č. 21: Změna kmenové samohlásky: -a/o/u - i(e) - a/o/u

	infinitiv v překladu	přítomný čas	präteritum	příčestí minulé
a - ie:- a	běžet, jít pěšky	laufen	lief	ist gelaufen
o: - ie: - o:	vražet	stoßen	stieß	hat gestoßen
u: - ie: - u:	volat	rufen	rief	hat gerufen

(Praktická mluvnice němčiny, 2005, s. 147)

Slovesa „gehen (jít), stehen (stát), tun (činit, konat) mají od ostatních sloves odlišné nejen změny v kmenové samohlásce, ale i změny souhláskové, např. **stehen - stand - gestanden**.“ (Praktická mluvnice němčiny, 2005, s. 147). Z tohoto důvodu se nedají zařadit do žádné z již zmíněných skupin silných sloves.

4. PŘEHLED NEPRAVIDELNÝCH SLOVES V ANGLIČTINĚ

Nejenom v němčině, ale i v angličtině můžeme dělit nepravidelná slovesa do několika skupin. Jedná se o podobný způsob dělení jako v němčině. S tím rozdílem, že v angličtině se jednotlivé tvary nepravidelných slov jinak píší a jinak vyslovují. Tím se angličtina poměrně hodně odlišuje od němčiny, kde si výslovnost a pravopis více odpovídají a tzv. korespondence *foném – grafém* je předvídatelnější. Samozřejmě si člověk musí na začátku osvojit pravidla výslovnosti, např. „s“ se čte jako „z“ a naopak „ss“ se čte jako „s“ nebo „ie“ se čte jako „i“ atd. Pokud si tato pravidla osvojíme hned na začátku, nebudeme pak mít problém s německou výslovností. Na rozdíl od angličtiny, kde se musíme pokaždé učit slovíčko i s jeho výslovností, např. sloveso *go* (*jít*) [gəʊ].

(Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, 2012, s. 169) dělí nepravidelná slovesa na základě jejich podobnosti do sedmi typů a několika podtypů:

1. tvoření préterita a minulého příčestí sufixem [t];
2. tvoření préterita a minulého příčestí sufixem [t] nebo [d] s průvodní změnou v kmeni;
3. slovesa se stejným tvarem v přítomném čase, préteritu a minulém příčestí;
4. v přítomném čase, préteritu a minulém příčestí alternují dvě samohlásky;
5. všechny tři tvary tzn. prézens, préteritum a minulé příčestí jsou odlišné a liší se pouze kmenovou samohláskou;
6. všechny tři tvary jsou odlišné a minulé příčestí má sufix [n];
7. všechny tři tvary jsou odlišné, přičemž préteritum je tvořeno pravidelně a minulé příčestí má sufix [n] vedle participiálního tvaru na *-en* se může vyskytovat pravidelný tvar *-ed*.

(Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, 2012, s. 169)

Tab. č. 22.: Tvoření préterita a minulého příčestí sufixem [t]

český ekvivalent	prézens=infinitiv	préteritum	minulé příčestí
hořet	burn [bɜ:n]	burnt[bɜ:nt]/burned	burnt/ burned
stavět	build [bild]	built[bilt]	built [bilt]
strávit	spend [spend]	spent[spent]	spent [spent]
půjčit	lend [lend]	lent [lent]	lent[lent]

(Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, 2012, s. 170)

Tab. č. 23: Tvoření préterita a minulého příčestí sufixem [t] nebo [d] s průvodní změnou v kmeni

	český ekvivalent	prézens=infinitiv	préteritum	minulé příčestí
[t] se změnou kmenové samohlásky [i:] -> [e]	spát	sleep [sli:p]	slept [slept]	slept [slept]
	skočit	leave[li:f]	left [left]	left [left]
[t] se změnou kmenové samohlásky [ɔ:]	učit	teach [ti:tʃ]	taught [tɔ:t]	taught [tɔ:t]
	chytat	catch [kætʃ]	caught [kɔ:t]	caught [kɔ:t]
	kupovat	buy [bai]	bought [bɔ:t]	bought [bɔ:t]
[d] s průvodní změnou kmenové samohlásky	říct	say [sei]	said [sed]	said [sed]
	slyšet	hear [hɪə]	heard [hɜ:d]	heard [hɜ:d]
speciální případ, kdy před [d] koncová souhlásky přítomného kmene zaniká	mít	have [hæv]	had [hæd]	had [hæd]
	dělat	make [meik]	made [meid]	made [meid]

(Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, 2012, s. 170)

Tab. č. 24: Slovesa se stejným tvarem v přítomném čase, préteritu a minulém přičestí

výslovnost kmenové samohlásky	český ekvivalent	prézens= infinitiv	préteritum	minulé přičestí
[ʌ]	řezat, krájet	cut [cʌt]	cut [cʌt]	cut [cʌt]
[a:]	vrhat	cast[kɑ:st]	cast [kɑ:st]	cast [kɑ:st]
[ɒ]	stát (o ceně)	cost [kɒst]	cost [kɒst]	cost [kɒst]
[i]	udeřit	hit [hit]	hit [hit]	hit [hit]
[e]	nechat	let [let]	let [let]	let [let]
[u]	dát (někam)	put [put]	put [put]	put [put]

(Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, 2012, s. 171)

Tab. č. 25: V přítomném čase, préteritu a minulém přičestí alternují dvě samohlásky (tzn., préteritum a přičestí minulé se liší od prezentu jinou kmenovou samohláskou)

změna kmenové samohlásky	český ekvivalent	prézens = infinitiv	préteritum	minulé přičestí
[i:] - >[e]	krváčet	bleed [bli:d]	bled [bled]	bled [bled]
[i] - >[ʌ]	vyhrát	win [win]	won [wʌn]	won [wʌn]
[ai] - >[au]	vázat	bind [baɪnd]	bound [baʊnd]	bound [baʊnd]
[e] - >[o]	dostat	get [get]	got [got]	got [got]
[æ] - >[u]	stát	stand [stænd]	stood [stʊd]	stood [stʊd]
liši se pouze préteritum	přijít běžet	come [kʌm] run [rʌn]	came [keɪm] ran [ræn]	come [kʌm] run [rʌn]

(Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, 2012, s. 171)

Tab. č. 26: Všechny tři tvary tzn. prézens, préteritum a minulé přičestí jsou odlišné a liší se pouze kmenovou samohláskou

výslovnost kmenové samohlásky	[i]	[æ]	[ʌ]
pít	drink	drank	drunk
zpívat	sing	sang	sung
skákat	sprɪŋ	sprang	sprung

(Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, 2012, s. 172)

Tab. č. 27: Všechny tři tvary jsou odlišné a minulé přičestí má sufix [n]

	český ekvivalent	prézens = infinitiv	préteritum	minulé přičestí
každý tvar má jinou samohlásku	hnát, pohánět jet (na kole, koni) letět dělat	drive[draiv] ride[raid] fly[flai] do[du:]	drove[drəʊv] rode[rəʊd] flew[flu:] did[did]	driven[drivn] ridden[ridn] flown[fləʊn] done[dʌn]
préteritum a přičestí minulé mají stejnou samohlásku	rozbít vybrat, zvolit ležet mluvit	break [breik] choose [tʃu:z] lie [lai] speak [spi:k]	broke [brəʊk] chose [tʃəʊz] lay [lei] spoke [spəʊk]	broken [brəʊkn] chosen [tʃəʊzn] lain [leɪn] spoken [spəʊkn]
prézens a minulé přičestí mají stejnou samohlásku	růst vědět, znát vzít, brát	grow [grəʊ] know [nəʊ] take [teɪk]	grew [gru:] knew [nju:] took [tuk]	grown [grəʊn] known [nəʊn] taken [teɪkn]
výjimka	jít, jet	go [gəʊ]	went [went]	gone [gɒn]

(Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, 2012, s. 173)

Tab. č. 28: Všechny tři tvary jsou odlišné, přičemž préteritum je tvořeno pravidelně (tzn. koncovka *-ed*) a minulé přičestí má sufix [n] vedle participiálního tvaru na *-ense* může vyskytovat pravidelný tvar *-ed*

český ekvivalent	prézens = infinitiv	préteritum	minulé přičestí
řezat pilou	saw [sɔ:]	saw ed [sɔ:d]	saw n [sɔ:n]
tesat	hew [hju:]	hew ed [hju:d]	hew n [hju:n]
ukázat	show [ʃəʊ]	show ed [ʃəʊd]	show n [ʃəʊn]

(Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny, 2012, s. 173)

Z předešlých kapitol vyplývá, že jak v němčině, tak v angličtině existují nepravidelná slovesa, která tvoří tři tvary, které je nezbytné se naučit. Tento fakt se dá považovat za shodu mezi těmito jazyky. Důvodem této shody je jejich genetická příbuznost viz kap. 7. (Příbuzenský vztah německého a anglického jazyka).

Co je ale odlišné, je časové použití těchto nepravidelných sloves. Což se dá zároveň definovat jako jeden z největších kontrastů mezi angličtinou a němčinou, jelikož v angličtině má každý tvar jiné časové použití. Tedy buď se jedná o přítomný čas, minulý čas prostý (préteritum) nebo předpřítomný čas. Každý z těchto časů má svoje pravidla, kdy ho lze použít.

Jako příklad je uvedeno sloveso jít: *go - went - gone*. První věta je vyjádřena v přítomném čase - *I go to school every day*. (*Chodím do školy každý den.*), druhá věta v minulém čase prostém (préteritu) - *Yesterday I went to school with my friend*. (*Včera jsem šel do školy s mým kamarádem.*) a třetí věta v předpřítomném čase - *I have not gone to school with my grandfather so far*. (*Doposud jsem ještě nešel do školy s mým dědou.*)

V němčině tyto tři tvary nepravidelného slovesa tvoří čas přítomný nebo minulý, který se dělí na préteritum a perfektum, viz kap. 2.4.2. (Minulý čas silných sloves) a kap. 2.4.3. (Minulý čas nepravidelných sloves).

V následující tabulce je uvedeno jako další příklad sloveso *číst* v přítomném čase, préteritu a k tomu je i tvar minulého přičestí. Tento příklad je znázorněn nejdříve v angličtině a poté v němčině.

Tab. č. 29: Rozdíl

jazyk	přítomný čas (prézens)	préteritum	přičestí minulé
anglický	read [ri:d]	read [red]	read [red]
německý	lesen	las	hat gelesen

V angličtině tvoří přičestí minulé slovesa *read* s pomocným slovesem *have* předpřítomný čas např. *I have read this book twice so far*. (*Četla jsem tuhle knihu do této doby dvakrát.*), použití tohoto času je odlišné od minulého času prostého, kdy se jedná o vyjádření něčeho, co už se stalo v minulosti, např. *Yesterday I read my favourite book*. (*Včera jsem četla moji oblíbenou knížku.*)

V němčině se žáci učí taktéž tři tvary tohoto nepravidelného slovesa. V tomto případě tvary *las* a *hat gelesen* mají stejný časový význam a rozlišuje se jimi pouze např. psaná a mluvená forma.

5. SUPLETIVNÍ TVARY

Supletivní tvary jsou takové tvary sloves, které jsou utvořeny z různých kořenů. Přestože patří k jednomu slovesnému paradigmatu, jejich tvary se výrazně liší. Musíme se je tedy v podstatě naučit nazpaměť. Supletivnost existuje jak v němčině, tak i v angličtině. Typické supletivní paradigma má v obou jazycích např. sloveso být (*sein, be*).

V němčině se jedná o sloveso *sein* x *ich bin* x *er ist* x *wir sind* x *ihr seid* viz tabulka č. 10, kde je uvedeno pomocné sloveso ve všech osobách. V minulém čase např. *war, gewesen*.

V angličtině se jedná o sloveso *to be* x *I am* x *you are* x *he/she/it is*. V množném čísle je tvar slovesa být pro všechny tři osoby *are*. V minulém čase má sloveso být tvar *was* nebo *were* např. *I / he / she / it was* x *you / we / they were*.

6. MNOHOJAZYČNOST A JEJÍ VÝZNAM

Hlavním tématem této kapitoly je mnohojazyčnost. Jak už z názvu vyplývá, jedná se o schopnost jedince používat více cizích jazyků vedle svého mateřského.

Janíková a kol., definuje mnohojazyčnost následovně:

„Tento nový směr vychází z apelu evropské jazykové politiky, který je artikulován ve výzvě, aby každý Evropan ovládal vedle svého mateřského jazyka alespoň další dva cizí jazyky. Pro cizojazyčnou výuku to znamená využívání nových metodicko-didaktických postupů (např. didaktika druhého cizího jazyka) i rozšíření témat a obsahů výuky.“ (Janíková a kol., 2011, s. 9)

Podle Evropské komise se pod pojmem mnohojazyčnost rozumí nejen „*schopnost jednotlivce používat několik jazyků*“, ale i „*soužití různých jazykových společenství v jedné zeměpisné oblasti.*“¹ Evropská komise rozlišuje tři hlavní cíle:

1. *podporovat studium jazyků a podněcovat jazykovou rozmanitost ve společnosti;*
2. *podporovat zdravé mnohojazyčné hospodářství;*
3. *zajistit občanům přístup k právu Evropské Unie, postupům a informacím v jejich vlastním jazyce.*²

Z výše uvedených tvrzení vyvozují, že mnohojazyčnost není jen schopnost ovládat cizí jazyky za účelem lepšího dorozumění. Jedná se zároveň o fakt, že se mnohojazyčnost promítá i např. do oblasti hospodářské, tedy do otázky zahraničního obchodu, kdy by jedinec měl být schopen ovládat cizí jazyk na takové úrovni, aby byl konkurenceschopný v zahraničí.

Občan, který je schopen ovládat více cizích jazyků, může lépe využívat výhod volného pohybu v zemích nejenom v rámci Evropské Unie, ale i v celém světě. Dalo by se říci, že se může snadněji integrovat v cizích zemích. V současnosti jsou jazykové znalosti ze strany společnosti stále více vyhledávány.

Pod pojmem učení se cizím jazykům nechápeme jen schopnost umět ovládat jazyk na dorozumívací úrovni, ale i seznámit se s kulturou dané země, její historií, nebo se orientovat v jejích tradicích. Všechny tyto skutečnosti příznivě ovlivňují pochopení cizí země a jejích obyvatel a zlepšují interkulturní porozumění a komunikaci v Evropě s ostatními zeměmi světa.

Právě tyto cíle jsou pro Evropskou komisi na prvním místě, a proto se snaží podporovat rozvoj mnohojazyčnosti.

¹ http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11084_cs.htm (cit. 10.5.2014)

² http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11084_cs.htm (cit. 10. 5. 2014)

7. PŘÍBUZENSKÝ VZTAH NĚMECKÉHO A ANGLICKÉHO JAZYKA

Němčina a angličtina patří do skupiny západogermánských jazyků a „*představují jednu z větví indoevropských jazyků*“.³ Díky tomu jsou si tyto jazyky velmi podobné především ve své slovní zásobě. Andrášová (2011, s. 139) říká:

„příbuzenský vztah se projevuje z části v oblasti elementárních gramatických struktur (podmět - přísudek - předmět - osobní a přivlastňovací zájmena, funkce členu, způsob vyjádření záporu, systém silných a slabých sloves), zčásti v rovině lexikální“. (Andrášová, 2011, s. 139)

V dnešní době je poměrně obvyklé, že se žáci učí němčinu až po angličtině, tedy jako druhý cizí jazyk. S tím přichází i nová výzva, která zní, jak lze ukázat, že se dají tyto dva jazyky učit buď to paralelně, nebo je alespoň zkusit kombinovat na takové míře, která bude přínosná pro obě strany, tzn. pro žáka a zároveň i učitele.

Vzájemné propojování těchto dvou jazyků by nemělo způsobovat v žákovi nejistotu a v případě, že dojde díky tomuto propojení k chybě, která vznikne vlivem angličtiny, musíme se s ní jako učitelé němčiny dokázat vyrovnat a nechat žáka, aby se zkusil opravit sám a analyzoval svůj myšlenkový postup, který zvolil. Rozhodně mu jako učitelé nesmíme dát najevo, že se dopustil závažné chyby, jelikož by pak ztratil motivaci propojovat tyto dva jazyky (Andrášová, 2011, s. 147).

Je třeba vyvolat v žákovi myšlenku, že může pohlížet na angličtinu a němčinu jako na dva kooperující jazyky, které mají hodně společného - především slovní zásobu, např. *name [nem]*, *Name*; *house [haus]*, *Haus*; *when [wen]*, *wenn* atd.

³http://cs.wikipedia.org/wiki/Germ%C3%A1nsk%C3%A9_jazyky (cit 14. 6. 2014)

8. PŘÍPADOVÁ STUDIE NEPRAVIDELNÝCH SLOVES V NĚMČINĚ A ANGLIČTINĚ

Následující kapitola a její podkapitoly se zabývají analýzou vybraných německých a anglických nepravidelných sloves. Tato slovesa budou porovnána na základě jejich morfologické, lexikální a fonetické podobnosti či odlišnosti.

Zvolené dvojice anglických a německých sloves jsou významově shodné a vždy alespoň jedno z nich patří do skupiny nepravidelných sloves, jelikož právě nepravidelná slovesa jsou tématem této práce.

Seznam vybraných anglických a německých sloves:

1. začít (*begin, beginnen*)
2. přinést (*bring, bringen*)
3. zpívat (*sing, singen*)
4. plavat (*swim, schwimmen*)
5. najít (*find, finden*)
6. padnout, padat (*fall, fallen*)
7. zapomenout (*forget, vergessen*)
8. sedět (*sit, sitzen*)
9. stát - o ceně (*cost, kosten*)
10. pomáhat (*help, helfen*)

Sloveso v závorce je uvedeno nejdříve v angličtině, jelikož žáci mají němčinu převážně až po ní a proto se snaží od angličtiny odvozovat. Tento způsob řešení může být někdy úspěšný, ale zároveň může mít i opačný účinek. Důležité je vždy analyzovat vzniklou chybu, abychom se z ní dokázali poučit a příště jí mohli předejít. Jak ostatně upozorňuje Hana Andrášová (2011, s. 147), která říká, že žáci by měli využít principu „SOS (*sammeln - ordnen - systematisieren*)“.

V praxi to vypadá tak, že žák by měl dokázat vyhledat a určit chybu, kterou vlivem angličtiny na němčinu udělal. Následně by ji měl porovnat na základě její podobnosti nebo odlišnosti s daným jevem. Nakonec by se měl pokusit odvodit pravidlo a uvědomit si danou chybu.

8.1 Lexikální, morfologický a fonetický aspekt

Lexikologie se zabývá významem slov. Morfologie se zabývá tvořením gramatických tvarů, proto se v této kapitole budeme zabývat rozdílnými tvary minulého času sloves a současně bude posuzován i fonetický rozdíl mezi tvary v anglickém německém jazyce. Z pohledu lexikálního mají všechny vybrané dvojice stejný význam.

Sloveso *přinést* – **bring** [brɪŋ]- **brought** [brɔ:t]- **brought** [brɔ:t]; **bringen** - **brachte** - **hat gebracht** – se shoduje v morfologickém hledisku, jelikož obě slovesa patří do skupiny nepravidelných sloves. Z pohledu lexikálního lze říci, že výslovnost infinitivu (přítomného času) je u obou sloves v podstatě stejná, ale v ostatních tvarech se zcela liší.

U těchto sloves se ve všech tvarech liší jejich výslovnost. Z pohledu morfologického patří všechna slovesa mezi nepravidelná slovesa.

- *najít* - **find** [faɪnd] - **found** [faʊnd] - **found** [faʊnd]; **finden** - **fand** - **hat gefunden**
- *zpívat* - **sing**[sɪŋ] - **sang**[sæŋ] - **sung**[sʌŋ]; **singen**- **sang** - **hat gesungen**
- *padnout* - **fall** [fɔ:l] - **fell** [fel], **fallen** [fɔ:lɪn]; **fallen**- **fiel** - **ist gefallen**
- *plavat* - **swim** [swɪm] - **swam** [swæm] - **swum** [swʌm]; **schwimmen** - **schwamm** - **hat/ist geschwommen**
- *začít* - **begin** [bi'gɪn] - **began** [bi'gæŋ] - **begun** [bi'gʌn], **beginnen**- **begann** - **hat begonnen**
- *zapomenout* - **forget** [fə'get] - **forgot** [fə'got] - **forgotten** [fə'gotn], **vergessen** - **vergaß** - **hat vergessen**
- *sedět* - **sit** [sɪt] - **sat** [sæt] - **sat** [sæt], **sitzen** - **saß** - **hat/ist gesessen**

Na druhou stranu u slovesa *stát* (*o ceně*) – **cost** [kɒst] - **cost** [kɒst] - **cost** [kɒst], **kosten** – je výslovnost v obou případech v podstatě stejná. V případě **kosten** se projevuje aspirace (přídech) u *k*, který se nevyskytuje v angličtině. Z morfologického hlediska se však tato slovesa neshodují, jelikož **cost** patří mezi nepravidelná slovesa. Oproti tomu je jeho německý ekvivalent **kosten**, slabé, tzn. pravidelné sloveso, kdy se minulý čas tvoří podle jednoduchých gramatických pravidel (viz kap. 2.4.1.1).

Posledním příkladem je sloveso *pomáhat* - **help**[help]; **helfen** - **half** - **hat geholfen**. V tomto případě se liší fonetický i morfologický aspekt, jelikož v angličtině je **help** pravidelné sloveso, u kterého se tvoří minulý čas pomocí koncovky *-ed*, tzn. *he helped* (*pomáhal*). V němčině patří sloveso **helfen** mezi nepravidelná slovesa.

8.2 Faux amis

Určitý problém v paralelní výuce angličtiny a němčiny mohou představovat tzv. „*faux amis*“ (zrádná slova), která podobně vypadají či podobně znějí.“ (Andrášová, 2011, s. 140). Tato slovesa se označují v angličtině jako „*false friends*“.

Do této kategorie můžeme zařadit např. anglické nepravidelné sloveso *become* [bɪ'kʌm] a k němu německé nepravidelné sloveso *bekommen*. Na první pohled se tato dvě slovesa jeví z morfoložického i fonetického hlediska velmi podobně, nicméně tomu tak není. Anglické sloveso *become* má totiž význam *stát se*, kdežto význam slovesa *bekommen* je *dostat*.

Stejně tak slovesa *build* a *bilden*. Význam slovesa *build* [bɪld] je *stavět*, kdežto význam německého slovesa je *tvořit*.

Do této kapitoly lze zařadit i slovesa, která byla analyzovaná v kapitole 8.1, jelikož u většiny sloves např. (*find - finden, begin - beginnen, fall - fallen, sit - sitzen, swim - schwimmen a sing - singen, atd.*) můžeme spatřit určitý rozdíl, který splňuje zmíněné označení „*false friends*.“ V těchto případech se jedná o dvojice, které nejsou totožné ve fonetickém aspektu. Liší se tedy způsob výslovnosti, a proto může mluvčího tento fakt splést a může udělat chybu.

U sloves *cost - kosten*, není splněno morfoložické hledisko (viz kap. 8.1), proto se tato dvojice může nazývat také „*faux amis*“ (false friends).

Dvojice sloves *help - helfen* se odlišuje jak v morfoložickém, tak i ve fonetickém aspektu (viz kap. 8.1). Z tohoto důvodu ji taky řádíme do skupiny „*faux amis*“.

8.3 Interaktivní cvičení

Všech 10 zkoumaných sloves (viz seznam sloves v kap. 8), která byla analyzována v předchozích kapitolách, bude součástí různých interaktivních cvičení v programu SMART.

První cvičení (viz příloha 1) se zabývá fonetickým a morfologickým aspektem, v tomto cvičení budou rozřazována anglická a německá slovesa do 2 skupin a následně se bude předčítat jejich výslovnost a posuzovat, zda se jedná o pravidelné nebo nepravidelné sloveso.

Druhé cvičení (viz příloha 2) bude posuzovat také fonetický a morfologický aspekt. V tomto cvičení jsou rozmístěna anglická a německá slovesa a žák má za úkol vybrat z nich pouze německá slovesa. Po vypracování cvičení se budou posuzovat rozdíly v anglické a německé výslovnosti.

Třetí a čtvrté cvičení (viz příloha 3 a 4) se zabývá tvořením minulého času (perfektem) u sloves. Obě cvičení jsou uspořádána tak, aby žáci museli z infinitivu vytvořit perfektum, tzn. vybrat správné pomocné sloveso a minulé příčestí.

Poslední dvě cvičení (viz příloha 5 a 6) se zabývají minulým časem (préteritem) u anglických sloves. Všechny věty jsou významově shodné s německými větami, které jsou uvedeny ve cvičení číslo 3 a 4 (viz příloha 3 a 4).

9. ZÁVĚR

Tématem mé bakalářské práce byla výuka němčiny jako druhého cizího jazyka po angličtině. Němčina je současně vyučována na základní škole od sedmé třídy, s výjimkou volitelných kroužků. Tato práce byla soustředěna především na problematiku německých a anglických sloves, o kterých je všeobecně známo, že vykazují určité shody (morfologické, lexikální, fonetické) a zároveň se tato slovesa mohou jen zdánlivě podobat (tzv. „faux amis“).

V teoretické části byla nejprve analyzována německá slovesa, konkrétně tvoření minulého času, jelikož téma práce je *Němčina po angličtině ve výuce cizích jazyků se zvláštním důrazem na nepravidelná slovesa*.

Tématem další části jsou především nepravidelná slovesa v němčině a angličtině. V obou jazycích je uvedeno jejich strukturování podle různých gramatik. Zároveň je třeba uvést, že nepravidelná slovesa v němčině tvoří dva minulé časy, a sice na rozdíl od angličtiny, kde se jedná o minulý a předpřítomný čas. Současně s tímto tématem je vysvětlen pojem *mnohojazyčnost*, jelikož se práce zabývá výukou dvou cizích jazyků.

V praktické části bylo vybráno 10 sloves, která byla v obou jazycích zkoumána. Tato slovesa byla analyzována a vzájemně porovnána podle své morfologické, lexikální a fonetické podobnosti nebo odlišnosti. K těmto zkoumaným slovesům byly vytvořeny didaktické materiály, které jsou realizovány formou interaktivních cvičení v programu SMART. Tato interaktivní cvičení budou prezentována při obhajobě bakalářské práce.

Ze zpracování praktické části vyplynuly zajímavé závěry. Zkoumaná slovesa se mohou v obou jazycích shodovat z morfologického hlediska a zároveň se odlišovat foneticky. Po lexikální stránce byla tato zkoumaná slovesa shodná. Současně s tím mohou tato slovesa patřit i do skupiny tzv. „faux amis“, kdy do této kategorie lze zařadit všechna slovesa, která se liší na základě jednoho ze zkoumaných aspektů.

Díky této bakalářské práci jsem se zamyslela nad výukou dvou cizích jazyků, která hraje v dnešní společnosti stále důležitější roli, a proto je důležité umět ji uchopit a citlivě s ní zacházet. Zároveň jsem se naučila pracovat v programu SMART, který hodnotím velmi kladně. Způsob práce s tímto programem mě zaujal. S jistotou mohu říci, že ho budu ráda využívat a realizovat ve své pedagogické praxi a pevně doufám, že zaujme i žáky.

10. RESUMÉ

Diese Bachelorarbeit beschäftigte sich mit dem Thema „Deutsch nach Englisch mit Fokus auf die Vermittlung der starken Verben“. Heutzutage beginnt der Deutschunterricht in der siebten Klasse der Grundschule, mit der Ausnahme der fakultativen Kreise. Diese Bachelorarbeit konzentriert sich vor allem auf die starken Verben im Deutschen und Englischen. Diese Verben zeigen allgemeine Übereinstimmungen in der Morphologie, Lexikologie und Phonetik. Dazu gibt es noch sogenannte „faux amis“, in dieser Kategorie handelt es sich um die Verben, die nur scheinbare Ähnlichkeit haben.

Im theoretischen Teil wurden zuerst das deutsche Verb und seine Vergangenheitsformen präsentiert, weil das Thema der Arbeit „Deutsch nach Englisch mit Fokus auf die Vermittlung der starken Verben“ ist.

Im nächsten Teil wurden die unregelmäßigen Verben im Deutsche und Englischen dargestellt. In den beiden Sprachen wurde ihre Einteilung nach verschiedenen Grammatiken beschrieben. Die deutschen unregelmäßigen Verben bilden zwei Vergangenheitsstempora. Die englischen unregelmäßigen Verben bilden Präteritum und „Present Perfect“. Diese Arbeit beschäftigt sich auch mit dem Zweitsprachenunterricht, deshalb behandelte ich das Thema Mehrsprachigkeit, die mit diesem Problem zusammenhängt.

Im praktischen Teil wurden zehn Verben in beiden Sprachen ausgewählt und untersucht. Diese Verben wurden analysiert und in Bezug auf ihre morphologische, lexikalische und phonetische Ähnlichkeit oder Unterschiedlichkeit verglichen. Zu diesen Verben wurden didaktische Übungen im Programm SMART gebildet. Diese Übungen werden bei der Verteidigung der Bachelorarbeit präsentiert.

Die durchgeführte Analyse hat interessante und überraschende Ergebnisse gezeigt. In dem praktischen Teil der Arbeit wurde festgestellt, dass die Verben, die untersucht wurden, in den beiden Sprachen unter dem morphologischen Gesichtspunkt übereinstimmen können. Diese Verben können sich jedoch gleichzeitig hinsichtlich der Phonetik unterscheiden. Alle untersuchten Verben entsprechen sich semantisch. Diese Verben, die unter dem morphologischen, lexikalischen oder phonetischen Gesichtspunkt unterschiedlich sind, gehören noch zu einer anderen Gruppe, und zwar zu den sog. „faux amis“.

Dank dieser Bachelorarbeit konnte ich über den Zweitsprachenunterricht, und zwar Deutsch nach Englisch, nachdenken. Diese Wirklichkeit spielt eine entscheidende Rolle in unserer

Gesellschaft. Ich arbeitete mit dem Programm SMART. Ich möchte sagen, dass ich dieses Programm sehr gut finde und ich würde es in meiner pädagogischen Praxis gerne benutzen.

11. SEZNAM LITERATURY

ANDRÁŠOVÁ, Hana. Němčina jako další cizí jazyk po angličtině. In: JANÍKOVÁ, Věra. *Výuka cizích jazyků*. Havlíčkův Brod: Grada Publishing, 2011, s. 200. ISBN 978-80-247-3512-2.

BENEŠ, Eduard. *Praktická mluvnice němčiny: přepracované a aktualizované vydání oblíbené mluvnice: nový německý pravopis*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2005, 284 s. ISBN 80-723-8392-2.

BENEŠOVÁ, Radka. *Základy německé morfologie*. Vyd. 1. České Budějovice: Jihočeská univerzita, katedra germanistiky, 1996, 141 s. ISBN 80-704-0169-9.

BERGLOVÁ, Eva, Eva FORMÁNKOVÁ a Miroslav MAŠEK. *Moderní gramatika němčiny*. Plzeň: Fraus, 2002. ISBN 80-7238-144-X.

Duden: die Grammatik : Unentbehrlich für richtiges Deutsch. 8., überarb. Aufl. Redaktor Kathrin Kunkel-Razum, Franziska Münzberg. Mannheim: Dudenverlag, c2009, 1343 s. Duden in 12 Bänden, Bd. 4. ISBN 978-341-1040-483.

DUŠKOVÁ, Libuše et al. *Mluvnice současné angličtiny na pozadí češtiny*. 4. vyd. Praha: Academia, 2012, 673 s. ISBN 978-80-200-2211-0.

HESS-LÜTTICH, Ernest W a Lutz GÖTZE. *Knaurs Grammatik der deutschen Sprache: Sprachsystem und Sprachgebrauch*. München: Knauer, 1992, 624 s. ISBN 34-268-2010-2.

KURSIŠA, Anta a Gerhard NEUNER. *Deutsch ist easy!: Lehrerhandreichungen und Kopiervorlagen "Deutsch nach Englisch" für den Anfangsunterricht : [mit eingelegter Audio-CD]*. 1. Aufl. Ismaning: Max Hueber, c2006, 96 s. ISBN 31-900-1869-3.

POVEJŠIL, Jaromír. *Mluvnice současné němčiny*. 3. vyd. Praha: Academia, 1994, 313 s. ISBN 80-200-0076-3.

SCHMITT, Dreyer. *Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik*. 1. vyd. Ismaning: Heuber, 2009. ISBN 978-3-19-307255-9.

VOGEL, Petra Maria. *Sprachgeschichte*. Heidelberg: Universitätsverlag Winter, 2012. ISBN 978-3-8253-6115-0.

Internetové zdroje:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Germ%C3%A1nsk%C3%A9_jazyky (cit 14. 6. 2014) (cit. 10.5.2014)

http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/lifelong_learning/c11084_cs.htm (cit. 10. 5. 2014)

http://cs.wikipedia.org/wiki/Germ%C3%A1nsk%C3%A9_jazyky (cit 14. 6. 2014)

12. PŘÍLOHY

Příloha 1

Teilt die Verben in zwei Gruppen in englischen und deutschen Verben ein:

singen help schwimmen sing fall
finden find fallen swim helfen

Příloha 2

Sucht die deutschen Verben:

kosten bring begin sitzen vergessen
bringen forget sit beginnen cost

Príloha 3

Bildet das Perfektum aus den Verben im Rahmen:

1. Er seine Schlüssel . vergessen
2. Die Kinder ihrer Mutter . singen
3. Er mir ein Geschenk . bringen
4. Ich gestern dein Buch . finden
5. Sie im Swimming - Pool . schwimmen

Príloha 4

Ergänzt das Perfektum:

1. Wir ____ am Tisch _____.
2. Das T - Shirt ____ nur 200 Kronen _____.
3. Gestern ____ ich meiner Mutter im Garten _____.
4. Der Film ____ um 7 Uhr _____.
5. Er ____ in den Fluss _____.

hat hat
haben
ist
habe

gesessen
gefallen geholfen
gekostet
begonnen

Příloha 5

Bildet die Vergangenheitsform (past tense) aus den Verben im Rahmen:

1. He his keys. forget
2. Children their mother. sing
3. He me a present. bring
4. Yesterday I your book. find
5. She in the swimming pool. swim

Příloha 6

Ergänzt die Verben in die Sätze:

1. We ___ at the table.
2. The T-shirt ___ only 200 crowns.
3. Yesterday I _____ my mother in the garden.
4. The movie _____ at 7 o'clock.
5. He ___ in (to) the river.

